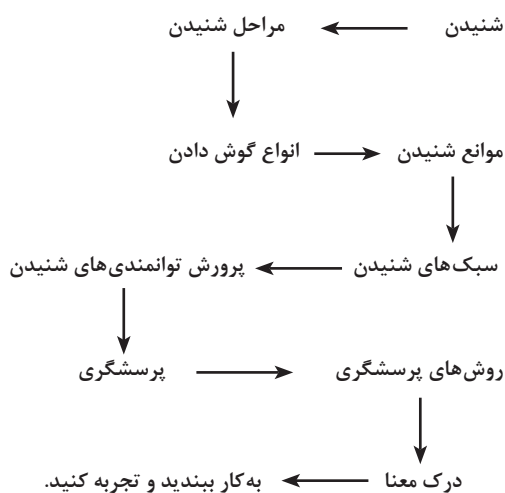

واحد یادگیری ۲ توسعه مهارت‌های شنیداری کودک

پودمان در یک نگاه (توسعه مهارت‌های شنیداری کودک)

به انواع فعالیت‌های واحد یادگیری ۲ در جدول ۳ توجه کنید:

جدول ۳- فعالیت‌های واحد یادگیری ۲

ردیف	محتوا	ذهن‌انگیزی	عملی	نوع فعالیت	به کاربندید تجربه کنید
۱	شنیدن	گفتگو	۱	توجه کردن	_____
۲	مراحل شنیدن	-	۱	فهرست واریسی	_____
۳	انواع گوش دادن	مقایسه کردن	۱	گفتگو کردن	_____
۴	موانع شنیدن	_____	۲	توجه کردن و تهیه بروشور	_____
۵	سبک‌های شنیدن	_____	۱	مقایسه کردن	_____
۶	پرورش توانمندی‌های شنیداری	مقایسه کردن	۵	سخنرانی کلاسی تهیه فهرست تهیه گزارش اجرا با دوستان تهیه مجموعه	۳
۷	پرسشگری	گفتگو	۱	مراجعه به فرهنگ لغت	_____
۸	روش‌های پرسشگری	_____	۳	طراحی و اجرای فعالیت	۱
۹	درک معنا	_____	۱	انتخاب کردن	۱
	جمع کل = ۲۵	۴	۱۶		۵

هدف و توانمندسازی ۱-۲: توسعه شناخت مراحل شنیدن کلمات را توضیح دهد.

فعالیت ذهن‌انگیزی است. در تفسیر آیه ۳۶ سوره انعام آمده است: تنها کسانی دعوت خدا را پذیرا هستند، که گوش شنوا دارند. شرط حیات، روح گوش شنوا داشتن است. می‌توانند با مراجعه به تفسیر نمونه و یا المیزان، در رابطه با ابعاد پنهان این آیه اطلاعاتی به هنرآموز بدهند، سپس براساس قرآن بحث را جهت بدهند.

فعالیت ۱

تمرین عملی است. متنی را بخوانند و گروه نظر بدهد که بیشتر به کدام جنبه توجه کرده است؛ شنیده‌ها، آهنگ کلام و یا زبان بدن. شما می‌توانید قبل از این فعالیت توجه آنها را به این سه مسئله (شنیده‌ها، لحن گفتار و زبان بدن) جلب کنید.

فعالیت ۲

هدف توانمندسازی ۲-۲: فهرست واریسی از مراحل رشد شنوایی تهیه کند.

فعالیت عملی است. هنرجویان فهرست واریسی برای دو کودک ۷ و ۱۵ ماهه یا دو کودک ۲۴ و ۳۶ ماهه از جدول رشد شنوایی استخراج کنند، سپس آن را با مشاهده یک کودک کامل کنند. آیا قابل مشاهده بود؟ آیا نتیجه با جدول هم خوانی داشت؟

۷ ماهگی: صدا کردن کودک و عکس‌العمل نشان دادن او؛
۱۵ ماهگی: تصاویر را به او نشان دهید تا به آنها اشاره کند.
۲۴ ماهگی: توپ را مقابل او قرار دهید و از او بخواهید موارد زیر را انجام دهد:
۱- آن را بردارد، ۲- با پا بزند، ۳- قل بدهد، ۴- به شما بدهد.
۳۶ ماهگی: به او بگویید توپ را به من بده (انجام یک دستور ساده):

- هم‌زمان سؤالی مطرح کنید؛ اول من بعد شما؟ (رعایت نوبت)؛
- توپ را بردار و به من بده (دو دستور هم‌زمان)؛
- مداد کوچک و بزرگ را تشخیص می‌دهد (تمیز اندازه‌ها).

فعالیت ۳

در اینجا لازم به یادآوری است که در جدول رشد مراحل شنوایی که در کتاب همراه هنرجو آمده است، برای تشخیص شنوایی چند سؤال مطرح می‌شود که در ابتدا گمان می‌رود در حیطه شناختی است و ربطی با شنیدن ندارد؛ در حالی که این موارد زمینه‌هایی برای تشخیص توانایی شنیدن هستند؛ برای مثال:

در سی ماهگی از کودک سؤال می‌کنیم که مژه‌ها یا ابروهایش را نشان دهد و یا به او خودکاری می‌دهیم و از او می‌پرسیم یا آن چکار می‌تواند بکند. به همین ترتیب، با پرسش مفاهیمی چون «خرس خواب‌آلود با خرس گرسنه»، تفاوت آنها را بیان می‌کند و نیز درباره شناخت رنگ‌ها، اندازه‌ها و غیره که هر یک مرحله‌ای از رشد شنیدن را مشخص می‌کند.

بیشتر بدانید

توجه

برای آشنایی با تقسیم‌بندی گروه‌های سنی پیش از دبستان در ایران به جدول ۴ توجه کنید.

جدول ۴- تقسیم‌بندی گروه‌های سنی پیش از دبستان در ایران (از کتاب همراه هنرجو)

سن کودک	سن برحسب سال	سن برحسب ماه	تقسیم‌بندی سنی		نام دوره	گروه سنی
			شروع سن	پایان سن		
۱ سال تمام	۱ تا ۶ سالگی	تولد تا ۱۲ ماهگی	شش ماهگی**	تا پایان سال اول	شیرخوار ۱	شیرخوار**
۲ سال تمام	۱ تا ۲ سالگی	۱۲ تا ۲۴ ماهگی	از پایان سال اول	تا پایان سال دوم	شیرخوار ۲	
۳ سال تمام	۲ تا ۳ سالگی	۲۵ تا ۳۶ ماهگی	از پایان سال سوم	تا پایان سال چهارم	نوپا	نو پا
۴ سال تمام	۳ تا ۴ سالگی	۳۷ تا ۴۸ ماهگی	از پایان سال سوم	تا پایان سال چهارم	نوباوه	نوباوه
۵ سال تمام	۴ تا ۵ سالگی	۴۹ تا ۶۰ ماهگی	از پایان سال چهارم	تا پایان سال پنجم	پیش دبستانی ۱	پیش دبستانی
۶ سال تمام	۵ تا ۶ سالگی	۶۱ تا ۷۲ ماهگی	از پایان سال پنجم	تا پایان سال ششم	پیش دبستانی ۲	

* گروه سنی شیرخوار در بعضی از منابع علمی از یک ماهگی تا پایان ۱۵ ماهگی می‌شود.

** سن شروع مهد کودک از شش ماهگی است.
نکته: ۲۸ روز اول زندگی کودک را نوزادی می‌گویند.

هدف توانمندسازی ۲-۳: گوش دادن فعال را توضیح دهد.

فعالیت ۴

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است. موضوعی را مطرح کنید و بگذارید گروه در مورد آن گفتگو کنند. براساس بحث آنها می‌توانید سؤالاتی مطرح کنید و سپس از هنرجویان بخواهید سؤالات را پاسخ دهند. آیا همه به یک نسبت گوش داده‌اند؟ چرا بعضی به کلیات توجه داشتند و بعضی به جزئیات؟ چند نوع گوش دادن وجود دارد؟ زمینه را برای انواع گوش دادن فراهم کرده‌اید؟

انواع گوش دادن

با توجه به انواع گوش دادن که ظاهراً بسیار به هم نزدیک است، می توان با ذکر مثال انواع را مشخص تر کنید.

۱ کم گوش کردن: کودک مشغول بازی است. شما با کسی در مورد خرید بستنی صحبت می کنید و کودک بلافاصله می گوید که بستنی می خواهد.

۲ نیمه گوش کردن: کودک در محاوره شما می شنود که اجازه دیدن تلویزیون را بعد از جمع کردن اسباب بازی ها به او خواهید داد. او به جمله «بعد از جمع کردن اسباب بازی ها» گوش نداده، به سرعت به سراغ تلویزیون خواهد رفت.

۳ گوش دادن صامت: شما در یک سخنرانی به عنوان شنونده و بدون هیچ بازتابی می نشینید.

۴ گوش دادن مقطعی: رادیو روشن است و مطالب گوناگونی را می گوید. ناگهان گوینده در مورد بیماری قند صحبت می کند. شما به یکباره تمام حواستان جلب سخن می شود، چون خودتان به این بیماری دچار هستید.

۵ گوش دادن همراه: گوینده مطلبی را بیان می کند؛ مثلاً چگونه لکه های لباس را برطرف کنیم. شما نیز تجاربی دارید. مثلاً برای زدودن لکه آدامس می گوید و شما به خاطر می آورید که استفاده از یخ نیز خوب است.

۶ گوش دادن واکنشی: در رادیو مسابقه ای در حال اجراست. گوینده سؤالاتی می کند و شما بی اختیار پاسخ می دهید. این نمونه در مکالمات تلفنی به کرات دیده می شود.

۷ گوش کردن با احساس: ترانه ای پخش می شود و خواننده از غم جدایی می گوید و شما واکنش عاطفی نشان می دهید و گریه می کنید.

۸ گوش کردن فعال: شما برای مصاحبه دعوت می شوید و متعاقب پرسش های گوینده، نگاه و اندیشه تان را بیان می کنید. در واقع شنونده و گوینده یک رابطه متقابل دارند.

با دقت و توجه در مکالمات روزمره، در اتوبوس، تاکسی و خیابان با دوستان و همکاران، می توانید این نمونه ها را تجربه کنید.

فعالیت ۵

یک فعالیت عملی است. از هنرجویان بخواهید فهرستی از ویژگی های یک شنونده فعال تهیه کنند. سپس با استدلال خود نتیجه گیری کنند که کدام یک از این ویژگی ها از اهمیت شنونده فعال می کاهد.

فعالیت ۶

یک فعالیت عملی است. هنرجویان با توجه به شکل ۵ کتاب درسی، با ذکر دلایل به سؤالات پاسخ دهند:

چه کسی یا کسانی بیشتر به حرف مربی گوش می دهند و چه کسی گوش نمی دهد؟ اگر شاگردان را براساس چرخش عقربه های ساعت، شماره گذاری کنند، ۱۱ نفر دور میز هستند. از این عده ظاهراً شماره های ۴، ۵، ۶، ۹ به معلم گوش می دهند. شماره های ۲ و ۳، ۷ و ۸، ۱۰ و ۱۱ دو به دو به هم توجه کرده و به معلم گوش نمی دهند. شماره ۱ اصلاً به معلم گوش نمی دهد. شما می توانید با نشان دادن هنرجویان دور یک میز بزرگ این تجربه را عملاً آزمایش کنید.

توجه

در بحث «بیشتر بدانید»، توجه هنرجویان را به «پیش داوری ممنوع» جلب کنید و نظر آنها را جویا شوید.

فعالیت ۷

یک فعالیت عملی است. از هنرجویان بخواهید بروشوری برای مقابله با موانع فردی و محیطی شنیدن به صورت گروهی تهیه کنند. برای طرز تهیه بروشور به کتاب دانش فنی پایه دهم می‌توانند مراجعه کنند.

هدف توانمند سازی ۴-۲: فعالیت‌هایی برای گوش دادن فعال کودک طراحی و اجرا کند.

فعالیت ۸

یک فعالیت عملی است که در دو قسمت طراحی شده است.
۱) با توجه به دو تصویر ارائه شده، از هنرجو بخواهید حدس خود را برای نوع سوالات و رابطه بین کودک و والدین بیان کند و دلایل خود را به سایر دوستان بگوید.
۲) هنرآموز سبک شنیدن خود را ارزیابی و در کلاس مطرح کند.
به یاد داشته باشید هدف فعالیت ۸ در دو بخش است: ۱- یادگیری و تشخیص، ۲- درونی کردن آموخته‌ها.
شما می‌توانید از هنرجویان بخواهید که برای سبک‌ها مثال‌های دیگری نیز ارائه دهند.

هدف توانمند سازی ۵-۲: پرورش توانمندی‌های شنیداری کودک را توضیح دهد.

فعالیت ۹

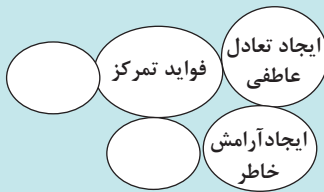

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است. اجازه دهید هنرجویان جملات خود را بیان کنند. حتی می‌توانند روی تخته بنویسند. شما بحث را با اهمیت پرورش توانمندی‌های شنیداری و کشیدن نمودار ۵ ادامه دهید.

فعالیت ۱۰

یک فعالیت عملی است. دربارهٔ یک سخنرانی موفق و عوامل مغلّ آن با هنرجویان گفتگو و بحث کنید و نتیجه‌گیری نمایید.
با استفاده از نمودار ۶ فواید تمرکز را برشمارید. شما می‌توانید ۸ دایره با قطر حدود ۲۰ سانتی‌متر ببرید و روی هر یک فواید را بنویسید. سپس با قرار دادن دایره اول در وسط (فواید تمرکز) بقیه را دور دایره روی تخته نصب کنید و نهایتاً نوشته‌های دایره‌ها را جمع‌بندی نمایید.
- برای کسب مهارت در تمرکز دو دسته راهکار ارائه شده است.
دسته اول فعالیت‌هایی است که شما برای پرورش تمرکز در کلاستان اجرا می‌کنید.

این تمرین‌ها به هنرجوی شما می‌آموزد که چگونه در اجرا از آن بهره‌مند شود. دسته دوم کارهایی است که هنرجو باید برای تمرکز و اجرای فعالیت در هر جلسه با کودکان پیاده کند.

به فصل سوم «ارزش سکوت» توجه کنید و آن را برای ادامه کار مورد توجه قرار دهید.

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است. از هنرجویان بخواهید یک دقیقه سکوت کنند و از آنچه می‌شنوند، فهرستی تهیه کنند و با دوستانشان مقایسه نمایند و نتیجه را در کلاس ارائه دهند.

در این تمرین یک سری فعالیت برای پرورش توجه به صدا وجود دارد که می‌توانید شخصاً یا با همکاری هنرجویان در کلاس اجرا کنید. این اجرا عملاً فعالیت ۱۲ را پوشش می‌دهد که یک فعالیت عملی است. بهتر است که در مورد ارزش موسیقی و اهمیت آن مطلبی نوشته شود. توجه به زیر و بمی از دیگر مباحثی است که می‌توانید عملاً با هنرجویان در کلاس اجرا کنید و آنها را درگیر مسئله نمایید. ۵ تمرین پیشنهادی به سهولت در کلاس قابل اجرا است.

یک تمرین عملی است. هنرجو پس از یادگیری روش‌های پرورش تشخیص کیفیت صدا، آنها را با دوستان اجرا کند و گزارش را در کلاس ارائه دهد.

با مراجعه به قسمت «به‌کار بندید و تجربه کنید» فعالیت‌های مطرح‌شده در قسمت تمرکز و توجه به صداها که ۵ فعالیت است، هنرجو می‌تواند دو مورد را انجام دهد. پیشنهاد می‌شود که یکی از موارد به‌طور یقین ساخت وسایل با ابزار بازیافت باشد و مجدداً تأکید می‌شود که در تقسیم فعالیت‌ها به‌گونه‌ای عمل شود که تقریباً تمامی فعالیت‌ها اجرا شوند.

یک فعالیت عملی است. هنرجویان را تشویق کنید تا اشعار کودکانه را جمع‌آوری کنند و به کلاس بیاورند و آنها را به‌صورت مجموعه در یک کار گروهی ارائه دهند. در ادامهٔ مبحث شعر، سه بخش ضرورت و اهمیت استفاده از شعر، چگونگی انتخاب شعر برای کودکان و نحوهٔ خواندن شعر برای کودک و ترغیب کودکان به شعر خواندن آورده شده است که هر یک به نوبهٔ خود بسیار مهم و آموزنده است و با تکرار می‌تواند در هنرجویان درونی شود.

توجه

فعالیت ۱۱

فعالیت ۱۲

فعالیت ۱۳

به‌کار بندید
تجربه کنید

فعالیت ۱۴

به کار ببندید
تجربه کنید

با مراجعه به قسمت «به کار ببندید و تجربه کنید»، سه نوع فعالیت برای شعر خوانی طراحی شده است که هنرجویان از بین آنها یک مورد را انتخاب و اجرا کنند.

فعالیت ۱۵

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است. با طرح سؤال‌هایی، اجازه دهید هنرجویان دلایل خود را در کلاس ارائه دهند و زمینه ذهنی را برای سؤال کردن آماده سازید. منظور از پرسش چیست؟ ضرورت و اهمیت آن را بیان کنید. پاسخ به این سؤالات را با پژوهشی که مطرح شده است، دنبال کنید.

بیشتر بدانید

پژوهشی نشان داد که کودکان ۴ ساله به طور متوسط هر ساعت ۲۷ مکالمه با مادر دارند و نیمی از این مکالمات به وسیله کودکان آغاز می‌شود که در هر ساعت ۲۶ سؤال می‌پرسند. از لحاظ مقدار، فراوانی یا محتوای گفتگو، بین خانواده‌های طبقه کارگر و متوسط تفاوت بسیار کمی وجود دارد. نکات اساسی در راستای پرسشگری و همچنین نوع پرسشگری قبل از پرسش و بعد از پاسخ را برای هنرجو توضیح دهید. پاسخ به پرسش‌ها از سه طریق ممکن می‌شود:
۱- استفاده از حواس ۲- فعالیت ۳- تفکر فرد در ابتدا با گیرنده حسی شروع به کشف می‌کند. این کشف از طریق اجرای عملی (فعالیت‌ها) به کسب تجربه منجر می‌شود و نهایتاً فرد در آن زمینه فکر می‌کند و آموخته‌ها را تعمیم می‌دهد. در این قسمت برای هر یک از موارد فوق نکاتی مطرح شده است که می‌توانید عملاً آن را پیاده کنید و یا با طرح سؤال، فعالیت را ادامه دهید.

فعالیت ۱۶

از هنرجویان بخواهید با توجه به لغت question مشتقات آن را از کتاب لغت انگلیسی استخراج کنند (جدول ۵).

جدول ۵- مشتقات کلمه question

quest	جستجو
A fair question	سؤال خوب
A loaded question	سؤال معنی‌دار
Questionable	سؤال انگیز
Questionably	به‌طور مشکوک
Question mark	علامت سؤال (؟)
Question time	وقت سؤال

هدف توانمند سازی ۶-۲: فعالیت‌هایی برای پرورش توانمندی‌های شنیداری کودک طراحی و اجرا کند.

یک فعالیت عملی است. هنرجویان می‌توانند فعالیتی را طراحی کنند که در آن امکان مقایسه، کشف، توضیح دادن و ادامه کار وجود داشته باشد.

فعالیت ۱۷

چند نمونه برای شما مطرح می‌شود که می‌توانید آنها را در این زمینه‌ها راهنمایی کنید.

کدام بوی بیشتری دارند؟ سرکه یا آب
کدام سنگین‌تر است؟ پنبه یا سنگ
آیا می‌توانی پارچه را پاره کنی؟
آیا می‌توانی مقوا و یا سنگ را تا کنی؟
بوی شبیه چیست؟

چه چیز دیگری را می‌توانی پیدا کنی که در آب حل شود؟
چه شکلی می‌شود اگر کره یا یخ را در مقابل گرما قرار دهیم؟
شما می‌توانید سؤالات جدیدی را بیافرینید یا از سؤالات هنرجویان استفاده کنید.

بیشتر بدانید

یک فعالیت عملی است. کلاس را به چند گروه تقسیم کنید و نقش عوامل خلاقیت، عقیده، تجربه و تصمیم‌گیری را در مورد طراحی و اجرای یک فعالیت به بحث بگذارید و نتیجه‌گیری کنید. برای مثال:

چگونه می‌توانیم کاری کنیم که لباس‌هایمان در چمدان بهتر جای بگیرد؟ تاکنیم، لوله کنیم و غیره؟

بهترین راه برای سرد کردن یک دیگ آب جوش چیست؟

فکر می‌کنی اگر اشتباهاً شمع روشن را درون یخچال بگذاریم، چه می‌شود؟

چگونه می‌توانیم شیرین‌ترین طالبی را انتخاب کنیم؟

شما می‌توانید سؤالات دیگری به این مجموعه بیفزایید تا از عقاید هنرجویان استفاده کنید.

فعالیت ۱۸

یک فعالیت عملی است. هنرجو باید فعالیتی را طراحی کند و با افزودن، ماده جدید به آن، نتیجه جدیدی بگیرد.

مثلاً برای نقاشی، از مداد شمعی استفاده می‌کنید. حالا اگر روی نقاشی کاغذ قرار دهیم و اتو رویش بگذاریم، چه می‌شود؟
و یا به آب و سرکه مقداری شکر اضافه کنید.

فعالیت ۱۹

پرسش‌های پیشرفته

قبل از طرح سؤالات پیشرفته با هنرجویان خود، به طور کلی روش‌های پرسشگری را جمع‌بندی کنید (جدول ۶).

جدول ۶ - پرسش‌های پیشرفته

تفکر	فعالیت	استفاده از حواس
- اضافه کردن (افزودنی) - تکرار - چشم پوشی - جایگزینی - کشف کردن ^۲	- خلاقیت - عقیده - تجربه - تصمیم‌گیری	- مقایسه کردن - فاش کردن (آشکارسازی) - کشف کردن (اکتشافی) ^۱ - توضیح دادن (تشریحی) - ادامه دادن (دنباله دار)

در مبحث حواس، این نوع سؤالات (که در متن اشاره شده است) در طول روز می‌تواند پرسیده شود.

فکر کردن برای استفاده از حواس پنجگانه در اشاره به چیزهایی که کودک با آن بازی می‌کند و یا از آن لذت می‌برد، مهم است.

در مبحث فعالیت، سؤالاتی مانند (چطور می‌توانی؟ آیا می‌توانی؟ و بهترین) زمینه اصلی فعالیت‌های فکری در طول روز هستند. برای این نوع سؤالات چیزهایی را مدنظر قرار می‌دهید که کودک با آنها بازی می‌کند و یا علاقه‌مند است.

در مبحث تفکر، بعد از انجام فعالیت‌ها و کسب تجربه برای ادامه فعالیت‌های فکری، می‌توان با طرح سؤالاتی در همان زمینه‌های کاربرد، علاقه‌مندی و مهم بودن کنجاوی کودکان را توسعه داد.

در پرسش پیشرفته، همین سؤالات در سطح کلی‌تر مطرح می‌شود. سؤال‌ها زیر عنوان بیا ببندیشیم، بیا مقایسه کنیم، بیا تصمیم بگیریم و بیا خیال کنیم، است. در ضمن می‌توان این سؤال‌ها را در سه بخش مطرح کرد؛ در خانه، خارج از محیط خانه و بالاخره در موقعیت‌های خاص.

این سؤال‌ها می‌تواند همیشه و در همه جا مطرح شود و ارتباط کودک با والدین را پرمعنی‌تر کند؛ از طرفی باعث انگیزش کودکان به گوش دادن و توجه کردن به یکدیگر می‌شود.

باز هم تأکید می‌شود، جواب دادن به سؤال‌ها نیازی به پاسخ صحیح و غلط ندارد و کودک آمادگی بیشتری برای مقابله با مسایل دشوارتر و پیچیده‌تر که در زندگیش پیش می‌آیند، پیدا می‌کند. بنابراین پرسش‌های پیشرفته با عناوین ذکر شده یک محیط متفکرانه واقعی را در محیط زندگی کودک ایجاد می‌کند.

۱- کشف بررسی حالت و شکل گوناگون شیء است.

۲- کشف تغییر در موقعیت و مکان گوناگون است.

به کار ببندید
تجربه کنید

در این بخش چهار فعالیت طراحی شده است (در سه گام حواس، فعالیت، تفکر).
هنرجو می تواند یکی از این فعالیت ها را در مرکز پیش از دبستان اجرا کند و نتیجه
را گزارش دهد.

بیشتر بدانید

کودک برای درک معنا به چیزی بیش از لغات نیاز دارد. او باید بتواند لغت را به یاد
بیاورد، طبقه بندی کند و نهایتاً بتواند بین دریافت ها و گذشته ارتباط برقرار کند و
به یک دستاورد جدید برسد.

جدول درک معنا دارای ۷ نوع پرسش است که هر یک براساس هدف خاصی
برنامه ریزی شده است.

مرحله ۱- شما متنی را برای کودک می خوانید و یا می گوید طبیعتاً آن داستان
مجموعه ای از شخصیت ها، حوادث و مسائلی است که در طول داستان مطرح
می شود.

شما با طرح سؤالاتی کودک را به یادآوری نکات مهم دعوت می کنید.
داستان در مورد چه بود؟ برای شخصیت داستان چه حادثه ای اتفاق افتاد؟ (مرور
کلی داستان)

مرحله ۲- طبیعتاً در داستان یک سری لغات کلیدی اصلی وجود دارد که داستان
حول آن می چرخد؛ مثلاً گرسنگی یک حیوان، گم شدن، دشمنی و یا دوستی. شما
با پرسش از کودک درباره کلمه کلیدی او را برای درک بهتر یا معنای کامل تر آن به
فکر او می دارید؛ دشمن یعنی چه، گرسنه بودن چه عواقبی دارد و غیره. درواقع با
پرسش از لغات داستان، وارد بحث سازمان دهی و طبقه بندی داستان می شوید که
گام اول در سازمان دهی معنای لغات است.

مرحله ۳- بعد از طرح لغات کلیدی، حال با نگاهی جزئی تر داستان را دنبال
می کنید. درواقع تشخیص دادید که حیوان گم شده است و می دانید که کتاب در
زمینه گم شدن است و این می تواند برای هر کس پیش بیاید. گام دوم، سازمان دهی
و طبقه بندی ذهنی است.

مرحله ۴- فرد می تواند از تجارب خود استفاده نماید و حوادث آینده را پیش بینی
کند. گام سوم سازمان دهی این است که بتوانیم به چند مسئله فکر کنیم و تصمیم
بگیریم.

مرحله ۵- در اینجا به اولین گام گسترش اطلاعات می رسیم؛ خود را جای دیگری
گذاشتن و همدلی و همسویی با قهرمان کتاب.

مرحله ۶- گام دوم، گسترش اطلاعات است؛ یعنی فرد به دنبال فهم چرایی ها است.
مرحله ۷- از آنچه خوانده، چگونه و به چه صورت با زندگی امروز خود ارتباط برقرار
می کند. لازم به ذکر است که سن کودک و میزان تجربه قبلی او می تواند او را به
مراحل بالاتر برساند.

فعالیت ۲۰

یک فعالیت عملی است. داستانی را انتخاب نماید و طبق جدول ستون نمونه را
براساس داستان انتخابی پر کند.

به کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان یکی از فعالیت‌های درک معنا را در مرکز پیش از دبستان اجرا کنند و در کلاس گزارش دهند.

تمرین پایان پودمان ۲

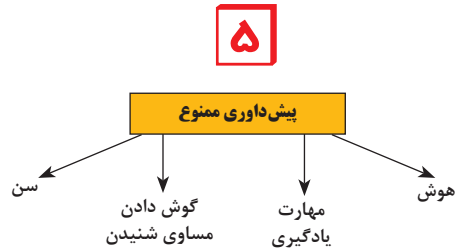
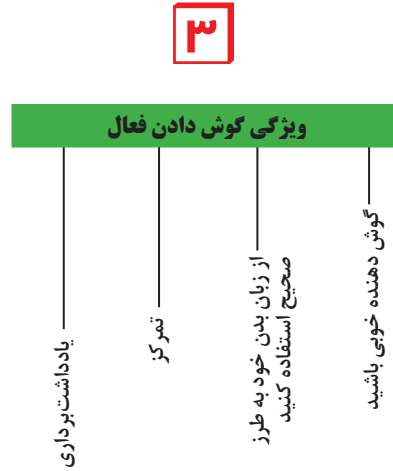
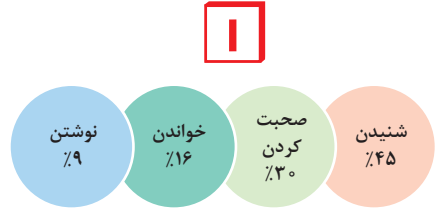
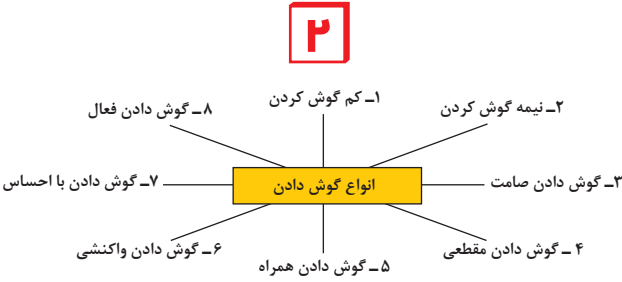
- ۱ با مراجعه به بخش «به کار ببندید و تجربه کنید» در قسمت پیشنهادهایی برای طراحی فعالیت، یک فعالیت را به صورت گام به گام طراحی کنید و سؤال ۱ و ۲ را پاسخ دهید.
- ۲ پس از ساخت ابزار تولید صدا، نتیجه کار را بعد از اجرا برای کودک گزارش دهید.
- ۳ انتخاب یک قصه و بردن آن در جدول ووکلیچ و اجرای آن برای کودک و ارزیابی ۳ مرحله کافی است.

پیشنهاها

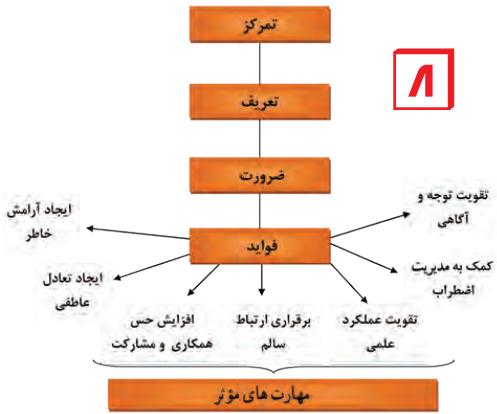
با استفاده از نقشه پودمان که در انتهای این مبحث گنجانده شده است، برای جمع‌بندی و یا آغاز بحث می‌توانید ذهن هنرجویان را از پراکندگی دور سازید و منضبط کنید (در صورت امکان جدول ریز محتوایی را در قطع A۳ کپی کنید و استفاده نمایید).

برای آگاهی و به‌روز بودن مطالعات خود در زمینه رشد کلامی کودک، یک‌سری منابع آورده شده است که می‌توانید از آنها بهره‌مند شوید و به سایر همکارانتان معرفی کنید.

نقشه محتوایی شنیدن

فصل چهارم: راهنمای تدریس واحدهای یادگیری

- خود معلم**
- آهنگ مشخص
 - ابتکار در حضور و غیاب
 - طرح چیستان
 - اشعار آهنگین
 - استفاده از بازی
 - تمرین سکوت
 - رضایت از خود

- کودکان**
- هر روز صبح بگویند چه صدای شنیده‌اند.
 - نفس عمیق کشیدن
 - بیرون دادن آرام نفس
 - توجه به تصویر
 - تمرکز روی بدن

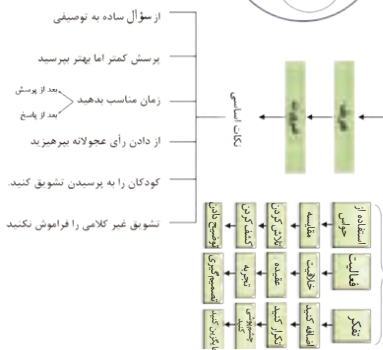
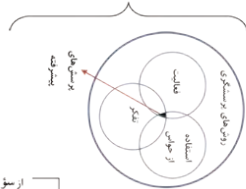
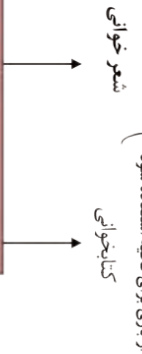

۹

درک معنا

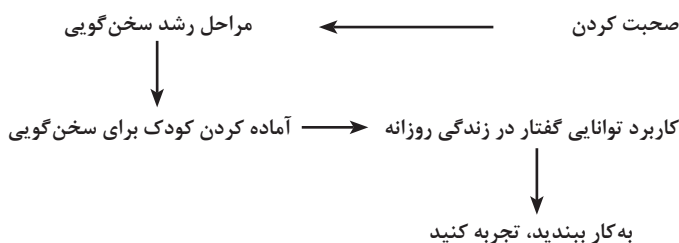
بررسی مهارت‌های شنیداری

۷

واحد یادگیری ۳ توسعه مهارت های بیانی

پودمان در یک نگاه (پرورش مهارت های بیانی کودک)

به انواع فعالیت های واحد یادگیری ۳ در جدول ۷ توجه کنید:

جدول ۷- فعالیت های واحد یادگیری ۳

ردیف	مباحث	ذهن انگیزی	عملی	نوع فعالیت	به کار ببندید - تجربه کنید
۱	صحبت کردن	گفتگو کردن	—	—	—
۲	مراحل رشد سخن گوئی	—	۳	ضبط صدای گریه تهیه فهرست تهیه جدول	—
۳	آماده کردن کودک برای سخن گوئی	گفتگو کردن	۱	تهیه فهرست (فضا)	—
			۱	معرفی کتاب (شناخت خود)	۲
			۲	پادداشت نویسی ضبط رفتار غیر کلامی	۱
۴	روش تشویق به سخن گوئی	اندیشیدن	۱	بازی کردن (نام بردن)	۲
			۱	تعریف قصه با کارت (کامل کردن)	۲
			۲	خواندن جمله و برپایی نمایشگاه (جمله سازی)	۱

۱	ساخت کتاب پارچه ای (اسباب بازی) ساخت عروسک انگشتی (اسباب بازی)	۲	ارائه پیشنهاد	کاربرد توانایی های گفتار در زندگی	۵
			بیان خاطره (۲ مورد)		
۲	ساخت کارت قصه (قصه گویی) جمله سازی (وانمود بازی)	۱ ۱	_____		
۱	ساخت قصه و اجرای نمایش خلاق	۱	_____		
۱	اجرای نمایش خلاق تمرین انگلیسی	۱ ۱	ساخت قصه		
۱۳		۱۸	۸		

هدف توانمند سازی ۱-۳: روش های توسعه شناخت مراحل سخن گویی کودک را توضیح دهد.

فعالیت ۱

فعالیت ذهن انگیزی است. جمله حضرت علی علیه السلام از مجموعه کلمات قصار ۳۹۲ انتخاب شده است. این جمله اشاره به این دارد که اگر می خواهید ارزش های وجودی شما آشکار گردد و مردم از آن بهره گیرند، سخن بگویید، زیرا زبان، ترجمان عقل و کلید گنجینه های روح آدمی است. چنانچه سعدی می فرماید «تا مرد سخن نگفته باشد/عیب و هنرش نهفته باشد». شما می توانید با تحقیق بیشتر در این مورد با مراجعه به احادیث، نمونه های بیشتری در کلاس ارائه دهید.

هدف توانمند سازی ۲-۳: فعالیت های آموزشی برای توسعه شناخت مراحل سخن گویی طراحی و اجرا کند.

فعالیت ۲

فعالیت عملی است. هنرجویان با ضبط صدای گریه حداقل ۲ نوزاد، فرصتی می یابند که با انواع گریه ها آشنا شوند. لزومی به مراجعه به مراکز پیش از دبستان وجود ندارد. هنرجویان از فرزندان دوستان و آشنایان یا خانواده خود می توانند استفاده کنند. می توانند در نهایت گریه ها را به صورت یک مجموعه در آرشیو (به صورت CD) در کلاس حفظ کنند.

فعالیت ۳

یک فعالیت عملی است که هنرجویان را تشویق می کند تا به لغات کودکان توجه کنند و فهرستی از شنیده های خود را، حتی آنچه خود در کودکی بیان می کردند و والدین به یاد دارند، جمع آوری کنند. در اینجا تعداد کلمات مهم نیست، بلکه توجه به نوع تلفظ لغات است.

فعالیت ۴

یک فعالیت عملی است که هنرجو باید با کودک پیش دبستانی صحبت کند و با توجه به مکالمات خود و کودک، نتیجه را در کلاس بیان کند.

فعالیت ۵

یک فعالیت عملی است. هنرجو را تشویق کنید که با مرور مراحل سخن‌گویی در کتاب و مراجعه به جدول رشد کلامی در کتاب همراه هنرجو، بر اساس روش‌های آماده کردن کودک برای سخن‌گویی جدولی متناسب با سن کودکان ارائه دهد.

هدف توانمندسازی ۳-۳: روش‌های آماده کردن کودک برای سخن‌گویی را توضیح دهد.

فعالیت ۶

یک فعالیت عملی است که هنرجو باید با مراجعه به فصل ۴ کتاب دانش فنی پایه، ویژگی‌های فضای یک کتابخانه را فهرست کند.

فعالیت ۷

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است. برای مثال از خودتان شروع کنید. ویژگی بارز شما چیست؟ سپس هنرجویان را تشویق کنید که صادقانه از خود بگویند.

بیشتر بدانید

فضای کلاس شما باید به گونه‌ای باشد که ترس از خودافشایی و یا بیان آرزوها وجود نداشته باشد و هنرجو به راحتی بتواند از خود بگوید (در فصل سوم این کتاب به ویژگی‌های یک مربی پیش از دبستان اشاره شده است).

فعالیت ۸

یک فعالیت عملی است که با انتخاب دو کتاب می‌توانند خودشناسی و رضایتمندی یا نداشتن رضایت از خود را بررسی کنند و نتیجه را با معرفی کتاب در کلاس اعلام نمایند.

بیشتر بدانید

همان‌گونه که اشاره شد، برای آماده کردن کودک برای سخن‌گفتن، یکی از عوامل شناخت خود است. اینجا در دو نمونه که در فعالیت ۸ ارائه شده است، دو شخصیت، از خود بودن و هویتشان می‌گویند. یکی از آنها خرسی است که هویتش را گم کرده است و به دنبال یافتن آن است و دیگری گوسفندی که از خود بودن راضی نیست و آرزوهای دیگری دارد.

دو کتاب انتخابی از دو گروه سنی الف و د، است. کتاب «خرسی که می‌خواست خرس بماند»، برای گروه سنی «د» است که مخاطب آن می‌تواند هنرجو باشد. و کتاب دوم برای این است که هنرجویان شما در رابطه با کودکان گروه سنی «الف» متوجه شوند که در این گروه سنی نیز کتاب برای خودشناسی وجود دارد.

به کار ببندید
تجربه کنید

هنرجو به قسمت هویت به کار ببندید، تجربه کنید رجوع کند و فعالیت مربوطه را انجام دهد.

فعالیت ۹

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است. بحث و گفتگو را با یک پیش‌فرض که برای دوست داشتن در دنیای کودکان عدد ۲ کافی است شروع کنید. بچه‌ها معمولاً در پاسخ به سؤال بزرگ‌ترها که چند تا مرا دوست داری، می‌گویند: ۲ تا، یا حداکثر ۱۰ تا. این عدد در دنیای آنها تنها یک کلمه است، بدون درک مفهوم عدد. نظر هنرجویان را درباره اینکه در دنیای آنها چه عددی میزان دوست داشتن را بیان می‌کند، بپرسید.

بیشتر بدانید

بحث را با تعریف هیجان، ضرورت، اهمیت و اهداف آن ادامه دهید. هرچند هیجان و احساسات ظاهراً بحث روان‌شناسی است، اما آنچنان در زندگی روزانه ما تنیده شده است که نمی‌توان از آن چشم‌پوشی کرد. این احساسات علاوه بر اینکه در رفتار ما با کودکان تأثیر می‌گذارد، در کتاب‌ها و تصاویر مجلات نیز ردی از آنها وجود دارد که می‌تواند متقابلاً تأثیرگذار باشد.

از این رو باید ابعاد هیجان را با هنرجویان مرور کنید. در ضمن به یاد داشته باشید که کودک:

- احساسات خود را می‌شناسد و آنها را به‌طور مناسبی مدیریت می‌کند (باگریه کردن، حرکات صورت، انتخاب محلی آرامش‌بخش).
- احساسات خود را می‌شناسد و برای آنها نام می‌گذارد (من خسته‌ام و بازی نمی‌کنم).

- می‌تواند احساسات خود را با علت آن شرح دهد (خوشحالم چون می‌خواهم بروم پارک).

- احساسات دیگران را می‌شناسد و نسبت به آن پاسخ می‌دهد (تقلید از ابراز احساسات دیگران یا متأثر نشدن از گریه کودک دیگر).

- تشخیص می‌دهد که انسان‌ها ممکن است درباره یک رویداد، احساسات مختلفی نشان دهند (خواهرم از گربه می‌ترسد اما من نمی‌ترسم).

- نوبت دیگران را رعایت می‌کند و از حقوق دیگران دفاع می‌کند (وقتی دو هم‌کلاسی دعوا می‌کنند، از مربی درخواست کمک می‌کند).

با توجه به مطالب فوق، از آنجا که کتاب‌ها می‌توانند تمامی این احساسات را نمایش دهند، لازم است که در مورد احساسات و هیجانات کودک در رابطه با کتاب بحث شود، چون کودک بسیاری از تجارب هیجانی و احساسی را می‌تواند با کتاب‌ها تجربه کند و در احساسات قهرمانان شریک شود و هم‌ذات‌پنداری کند.

فعالیت ۱۰

یک فعالیت عملی است که هنرجویان باید با توجه به ۱۵ تصویر که در کتاب آمده است احساسات را نام‌گذاری کنند و آن‌را در کلاس با یکدیگر مقایسه نمایند.

فعالیت ۱۱

یک فعالیت عملی است. با توجه به جدول کتاب که ۴۳ مورد گفتار غیرکلامی را معرفی کرده است، هنرجویان باید هر یک نمونه‌هایی از این رفتارهای غیرکلامی را در برابر دوستان خود اجرا کنند و یا با دوربین ضبط نمایند و در کلاس نمایش بدهند. آنها می‌توانند رفتار غیرکلامی را جلوی هم‌کلاسی‌ها به صورت پانتومیم اجرا کنند و بقیه آن را حدس بزنند.

به‌کار ببندید
تجربه کنید

هنرجو به قسمت احساس رجوع کند و فعالیت مربوط را انجام دهد.

هدف توانمندسازی ۴-۳: فعالیت‌های آموزشی را برای آماده کردن کودک برای سخن‌گویی طراحی و اجرا کند.

فعالیت ۱۲

یک فعالیت عملی است. شما به اتفاق هنرجویان یا به تنهایی، به تعداد هنرجویان کارت‌هایی در ابعاد 5×10 سانتی‌متر تهیه کنید روی هر یک نام اشیایی را بنویسید (مثلاً: شانه، مسواک، مداد، نام میوه‌ها) سپس کارت‌ها را در یک کیسه بریزید. هنرجو با برداشتن یک کارت بدون نام بردن و یا نشان دادن به دیگران، باید ویژگی آن را بگوید و دیگران کلمه را حدس بزنند.

به‌کار ببندید
تجربه کنید

هنرجو به قسمت نام بردن رجوع کند و فعالیت‌های مربوط را انجام دهد.

فعالیت ۱۳

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است. با نشان دادن تصویر از هنرجویان بخواهید حدس بزنند که تصویر چرا ناقص است و چگونه می‌توان آن را کامل کرد؟ در مورد کامل کردن و ضرورت آن با هنرجویان صحبت کنید.

فعالیت ۱۴

یک فعالیت عملی است. شما می‌توانید در جلسه قبل از هنرجویان بخواهید هر یک تصویری را روی مقوا بچسبانند و با خود به کلاس بیاورند. اندازه‌ها به دلخواه خودشان است. بر روی مقوایی با ابعاد تقریبی $A5$ تصاویر بریده شده از روزنامه‌ها را بچسبانند. سپس در کلاس باید هر یک جمله‌ای برای تصویر بنویسند. تصاویر را روی تخته نصب کنید تا هنرجویان با پس و پیش کردن تصاویر قصه‌ای بسازند که آغاز، میانه و پایان داشته باشد.

به کار ببندید
تجربه کنید

هنرجو به قسمت کامل کردن رجوع کند و فعالیت‌های مربوط را انجام دهد.

فعالیت ۱۵

یک فعالیت عملی است که در آن هر هنرجو نحوه بیان کلمات را در جملات تجربه می‌کند. جمله فعالیت ۱۵ را روی تخته سیاه بنویسید و با وزن دادن به کلمات، از هنرجویان بخواهید آن را بلند ادا کنند. آیا معنای جمله تغییر می‌کند؟

به کار ببندید
تجربه کنید

هنرجو به قسمت جمله‌آموزی رجوع کند و فعالیت مربوط را انجام دهد.

فعالیت ۱۶

برگزاری نمایشگاه یک فعالیت عملی است. براساس فعالیت‌های ۱۰ و ۱۱، هنرجویان باید نتیجه کار را به صورت نمایشگاه ارائه دهند.

هدف توانمندسازی ۵-۳: به کارگیری توانایی‌های گفتاری در زندگی روزانه کودک را توضیح دهد.

فعالیت ۱۷

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است. بگذارید هنرجویان براساس فرض مطرح‌شده، راهکارها و پیشنهادهایشان را با سایر هم‌کلاسی‌ها در میان بگذارند و بحث کنند. شما می‌توانید پس از گفتگوها کاربرد توانایی‌های گفتار در زندگی روزمره را به صورت نمودار روی تخته ترسیم کنید تا بحث را با مباحث آن دنبال نمایند.

فعالیت ۱۸

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است که در آن هنرجو باید خاطره خود را از عروسک‌بازی بگوید و با سایر هم‌کلاسی‌ها صحبت کند. اسباب‌بازی‌ها را طبقه‌بندی کنید و در صورت امکان، نمونه‌هایی را در کلاس ارائه دهید (کتاب، آینه‌های نشکن، تلفن، عروسک دستی، خانه عروسکی). می‌توانید از هنرجویان بخواهید در صورت داشتن نمونه، آن را به کلاس بیاورند.

فعالیت ۱۹

یک فعالیت عملی است که طی آن هنرجو می‌تواند با استفاده از یکی از روش‌های مطرح‌شده، کتاب پلاستیکی، پارچه‌ای و لمسی تهیه کند.

فعالیت ۲۰

یک فعالیت عملی است که هنرجو باید برای شخصیت‌های یک کتاب، عروسک انگشتی یا دستکشی و غیره تهیه کند و با عروسک، قصه را در کلاس ارائه دهد.

به کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان به قسمت اسباب بازی رجوع کنند و فعالیت مربوط را انجام دهند.

فعالیت ۲۱

یک فعالیت عملی است که هنرجو باید براساس نمونه‌های ارائه شده، سه نمونه کارت کتاب تهیه کند که نمونه آن در کتاب آمده است.

به کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان به قسمت قصه‌گویی رجوع کنند و فعالیت‌های مربوط را انجام دهند.

فعالیت ۲۲

یک فعالیت عملی است که هنرجو باید براساس تصاویر، جمله‌ای در رابطه با آن بنویسد و در کلاس ارائه دهد.

به کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان به قسمت وانمود بازی رجوع کنند و فعالیت مربوط را انجام دهند.

بیشتر بدانید

نمایش خلاق، آمیختن آموزش و سرگرمی است که نهایتاً به رشد خلاقیت کودک کمک می‌کند. کودکان تصویری می‌بینند و تصویری می‌اندیشند: بنابراین با بهره‌گیری از نمایش خلاق، مهارت خواندن را سریع‌تر می‌آموزند. نمایش خلاق اجرای تئاتر نیست، بلکه قصه‌ها و مطالب علمی در قالب یک نمایش ساده ارائه شده و در کودک درونی می‌شود.

برای پرورش تخیل کودک در پیشبرد نمایش خلاق، شیوه‌های گوناگونی را می‌توان اجرا کرد؛ برای نمونه، اجرای رویدادهای روزانه آشنا که باید وانمود کند:

- در حال بستن کیف برای رفتن به مهد کودک
 - دنبال گرفتن یک گربه
 - رفتن به باغ وحش و نگاه کردن به حیوانات در قفس
 - در حال خوردن بزرگ‌ترین بستنی
- از کودکان درخواست می‌شود که این فعالیت‌ها را اجرا کنند.

نکته

نمایش خلاق با برانگیختن تخیل آغاز می‌شود.

نمایش خلاق یعنی جان دادن به قصه. پس از گزینش قصه یا کتاب متناسب و خواندن و گفتن آن، دربارهٔ شخصیت‌ها صحبت کنید. داستان‌ها باید ساده اما گیرا و جذاب باشند. دربارهٔ داستان و رویدادهایش با کودکان صحبت کنید.

سپس کودکان را برای ایفای نقش به میل خودشان انتخاب کنید و اجازه دهید داستان را مرور کنند. دربارهٔ شخصیت‌ها با کودکان صحبت کنید. آنچه مهم است، حفظ کردن گفتگوها نیست، بلکه زندگی کردن به جای آن شخصیت‌ها است.

نکات قابل توجه:

- هرگز در انتخاب نقش‌ها به آن دسته از کودکانی که در کلاس حالت تهاجمی دارند، نقش مهاجم را ندهید.
- کودکان خجالتی، به دلیل نداشتن اعتماد به نفس نباید در نقش‌های کلیدی ظاهر شوند. آنها باید به مرور توانایی خود را کسب کنند.
- به کودکانی که همیشه دوست دارند خودنمایی کنند، نقش‌های اول یا کلیدی داده نشود.

هدف توانمندسازی ۶-۳: فعالیت‌های آموزشی را برای به‌کارگیری توانایی‌های گفتاری در زندگی روزانه کودک طراحی و اجرا کند.

فعالیت ۲۳

یک فعالیت عملی است که هنرجو باید با توجه به تصویر، قصه‌ای را آغاز کند و میانه و پایانی برای آن بنویسد. سپس آن را به صورت نمایش خلاق در کلاس اجرا کند. راهنمایی شما بر اساس قوانین نمایش خلاق بسیار سازنده خواهد بود.

به‌کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان به قسمت نمایش خلاق رجوع کنند و فعالیت مربوط را انجام دهند.

فعالیت ۲۴

یک فعالیت ذهن‌انگیزی برای قصه‌سازی است. قصه را با یک شخصیت و یک حادثه شروع کنید. بگذارید هنرجویان آن را ادامه دهند. یک نفر گفته‌ها را بنویسد و یا ضبط کند. در انتها با خواندن نوشته‌ها و یا بخش آن، در مورد داستان و یا قصهٔ ساخته‌شده بحث کنید و نامی برای قصه انتخاب کنید. سپس می‌توانید درس را با مراحل قصه‌سازی ادامه دهید.

فعالیت ۲۵

یک فعالیت عملی است. تصویر فضای یک مرکز پیش از دبستان را نشان می‌دهد که کودکان مشغول فعالیت نمایشی هستند. با توجه به تصویر، نوع نمایش و گفتگوهایشان را بنویسید.

فعالیت ۲۶

یک فعالیت عملی است. با توجه به فهرست دهگانه لغات انگلیسی به فارسی در کتاب همراه هنرجو برای فصل مربوط، سه مورد را انتخاب کنند با وارد کردن آن سه کلمه به طور مجزا در اینترنت، قسمت تصویر، مناسب‌ترین تصویر را انتخاب کنند و در کلاس ارائه دهند.

به کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان به قسمت قصه‌سازی رجوع کنند و فعالیت مربوط را انجام دهند.

پیشنهادها

با استفاده از نقشه پودمان که در انتهای این مبحث گنجانده شده است، برای جمع‌بندی و یا آغاز بحث می‌توانید ذهن هنرجویان را از پراکندگی دور سازید و منضبط کنید (جدول ریز محتوایی را در قطع A۳ کپی کرده و استفاده نمایید). برای آگاهی و به‌روز بودن مطالعات خود در زمینه رشد کلامی کودک، یک سری منابع آورده شده است که می‌توانید از آنها بهره‌مند شوید و به سایر همکارانتان معرفی کنید.

ریز محتوایی صحبت کردن

۱

۲

جدول رشد کلامی ۳ تا ۷ سال

تعداد کلمات	ویژگی ها	سن
۶۰۰۰	جملات ساده	۳ سالگی
تعداد کلمات	ویژگی ها	سن
۲۰۰۰	جملات ۴ یا ۵ کلمه‌ای استفاده از حروف اضافه	۴ تا ۵ سالگی
تعداد کلمات	ویژگی ها	سن
۲۰۰۰	جملات ۸ تا ۶ کلمه‌ای استفاده از حرف ربط	۶ سالگی
تعداد کلمات	ویژگی ها	سن
بین ۳۰۰۰ تا ۴۰۰۰	جملات کامل رعایت قواعد جمله سازی	۷ سالگی

۳

۴

